

Bodø kan miste hovedflybase

■ Støyskjerming blir dyrere enn antatt ■ «Feil» jagerfly sammenlignet

En ny rapport kan skremme Forsvaret og politikere fra å gjøre Bodø til landets store jagerflybase, slik forsvarssjefen anbefalte høsten 2007.

SVEINUNG BERG BENTZRØD

Mange i Norge hittil har trodd at de har sittet på sammenligninger mellom støy fra JSF, Norges nye jagerfly, og støy fra F-16-flyene som Luftforsvaret bruker i dag. Nå viser det seg at sammenligningene er mellom JSF og en moderne utgave av F-16 (også kjent som F-18), som støyer langt mer enn våre gamle F-16-fly.

En rapport fra Lockheed Martin, som bygger JSF, forteller nemlig at JSF bråker opp til fire ganger så mye som våre F-16, avhengig av om flyene tar av med full kraft, med såkalt etterbrenning.

Dermed blir gapet mellom støyen som norske flyplassnaboer kjenner i dag, og den som blir en realitet når JSF kommer på plass, mye større enn antatt. Utgiftene til tvangsflytting av flyplassnaboer, støyskjerming, eventuelt flytting av rullebaner, blir dermed langt høyere.

Hemmelig. Luftforsvaret og Forsvarsdepartementet har hemmeligstemplet Lockheed-Martin-rapporten etter at de mottok den i månedsskiftet september/oktober. Kun Luftforsvarets øverste ledelse, som teller en håndfull personer, og enkeltpersoner i departementets avdeling FD4, som styrer med sikkerhetspolitikk og langtidsplanlegging, har den.

Aftenposten kjenner ikke hele innholdet, men får bekreftet fra flere hold at støydataene for JSF er dramatiske. De stemmer overens med støydata som er tilgjengelig på åpne internetsider om JSF, og som Aftenposten har studert.

Bomben fra 2007. Det slo ned som en bombe da forsvarssjef Sverre Diesen høsten 2007 pekte ut Bodø som dobbeltvinner som forsvarsby. Diesen ville ikke bare flytte Forsvarets operative hovedkvarter (FHO) fra Stavanger til Bodø, men også legge fremtidens militære hovedflybase samme sted.

En rekke andre jagerflybaser skulle legges ned, blant dem Ørland utenfor Trondheim.

Mens flyttingen av hovedkvarteret er gjort, pågår spillet fortsatt om hovedflybasen. På én brikke står det «rent militære hensyn», på en annen «hvor mange privatpersoner i Bodø, eller på Ørland, må flytte fra hjem-

Noen har spøkt med at selve byen må flyttes for å få plass til en ny militær hovedflybase i Bodø. Bodø selv har svart med dette forslaget, å flytte den militære rullebanen vekk fra byen og litt ut i sjøen. Uansett står byen overfor voldsomme utfordringer, og enorme kostnader, når det nye jagerflyet JSF skal etableres i Norge. Til venstre for det grønne feltet dagens sivile og militære rullebaner, som ligger tett, og kloss ved Bodø sentrum.

FOTO: BODØ KOMMUNE

Flyplassen i Bodø

Den første flyplassen i Bodø ble åpnet i mai 1940, og bombet av tyskerne dagen etter at den var ferdig.

Dagens flyplass ble offisielt åpnet i 1952. En Dakota fra SAS var første fly som landet.

I 2001 foreslo en forsvarsstudie for første gang å kutte ut Ørlandet og satse på én militær hovedflyplass, i Bodø.

I 2007 ble en ny forsvarsstudie lagt frem, med samme konklusjon.

En avgjørelse om én militær hovedflyplass, på enten Evenes, Ørlandet eller Bodø, er ventet våren 2010.

Aftenposten fakta

mene sine på grunn av fremtidig flystøy?»

Bodøs problem er at de sivile og militære flystripene ligger kloss ved byens sentrum. En langt større andel privatpersoner kan komme til å måtte forlate hjemmet sitt, eller få det støyoisoleret, enn da Gardermoen ble bygget ut som sivil hovedflyplass på 1990-tallet.

Varslet kostnader. Da Diesen la frem sin anbefaling, var ikke valget av nytt jagerfly for Luftforsvaret foretatt. Men det tok ikke lang tid før de første rapportene kom på bordet om at det kunne bli fryktelig dyrt å betale for nødvendig støyskjerming, uansett om man valgte Eurofighter, JAS Gripen eller JSF. Det var likevel klart at JSF bråkte mer enn konkurrentene.

På bakgrunn av foreløpige rapporter fra SINTEF, Forsvarsbygg og det amerikanske luftforsvaret ble det allerede før nyttår 2007 konkludert med at utgifter til støyskjerming kunne lande på mellom 0,54 og 6,45 milliarder. Dette avhengig av om Evenes, Ørland eller Bodø ble valgt. Bodø ville koste mest, med sin befolkning på over 40 000 mennesker. Det ble anslått at over 2000 boliger måtte fraflyttes, noen færre støyskjermedes.

Vil flytte problemet 700 m. Bodø har svart med et forslag om å flytte hele den militære delen av flyplassen over 700 meter bort fra byen, delvis bak en høyde, og bygge rullebane delvis ut i sjøen.

– Vi må gjøre noe, uavhengig av om vi får kampfly eller ikke. Militær og sivil rullebane ligger i dag for tett. Vi har vært vertskap for flybaser i mer enn 50 år. Om

vi skal fortsette som militær base, må det skje på betingelser som gjør at Bodø har levelige vilkår. Derfor er flytteløsningen så genial. Bare noen få vil da bli berørt av støy, og store arealer frigis som kan brukes som næringsarealer til byutvikling, hevder ordfører Odd Tore Fygle overfor Aftenposten.

Men flyplassekspertise som støtter Ørlands alternativ, beregner at flyttingen av flyplassen kan koste mellom 6 og 10 milli-

arder kroner, flytting av nedgravde drivstoffanlegg og andre militært tekniske installasjoner inkludert. De hevder at 700 meter ikke på langt nær er nok til å fjerne støyproblematikken, og at å bygge rullebane ut i sjøen er problematisk.

Forsvarsdepartementet skal etter planen legge frem sin utredning om jagerflybasene før jul. Endelig avgjørelse i saken skal Stortinget ta til våren.

sveinung.bentzrod@aftenposten.no

Luftforsvaret tror på delt løsning

«Vi går for to jagerflybaser». Aftenposten får bekreftet at dette er beskjedne Luftforsvaret har gitt Forsvarsdepartementet. Innstillingen er rent militærfaglig og tar ikke distriktpolitiske hensyn eller hensyn til kostnader til støyskjerming eller tvangssalg av boliger.

Aftenposten kjenner også til at Befalets fellesorganisasjon (BFO), som organiserer en lang rekke nøkkelpersoner i Luftforsvaret, går inn for to baser.

I den helt ferske innstillingen kritiseres Forsvaret for å ha gjort sine vurderinger basert på jagerflyene vi har i dag, F-16. Og på at dagens trusselbilde mot Norge skal forbli uforandret. BFO mener at en løsning med én base i

Nord-Norge ikke tilfredsstillende jagerflyenes rekkevidde, utrykningstid eller evne til å holde seg flyvende i ett og samme område for befolkede områder i Sør og på Vestlandet.

En løsning med én base i Midt-Norge, men noen utrykningsfly i Nord-Norge, gir en akseptabel dekningsgrad, men sårbarhet i nord.

En løsning med to baser gir best dekningstid og best utholdenhet. Den sikrer også at ikke hele jagerflyvåpenet blir slått ut om én hovedbase blir angrepet.

BFO mener også at et antatt behov på 62 piloter er for lite, med tanke på fremtidens jagerflyvåpen.